

Naziv institucije:

Ekonomski fakultet

Sveučilišta u Rijeci

I. Filipovića 4, 51 000 Rijeka

Telefon: 00385 51 355 111

Faks: 00385 51 212 268

Mrežna stranica: www.efri.hr

Vrsta posjeta: **reakreditacijski posjet**

Vrsta reakreditacije: **reakreditacija cijele institucije**

Datum reakreditacijskog posjeta: **24. i 25. ožujka 2011.**

1. SASTAV STRUČNOG POVJERENSTVA U POSTUPKU REAKREDITACIJE EKONOMSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U RIJECI

Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci posjetilo je 21. i 22. ožujka 2011. godine pетроћлano stručno povjerenstvo u sastavu:

- Prof. Marina Dabić, Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet - predsjednica Stručnog povjerenstva
- Prof. Siniša Kusić, Goethe Universität Frankfurt
- Prof. Rainer Niemann, Karl-Franzens-Universität Graz
- Prof. Nikša Alfirević, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet
- Petra Gadže, studentica, Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet.

Članovi u pratnji:

- Ivana Krznar, dipl. ing, Agencija za znanost i visoko obrazovanje
- Mia Bagarić, prof, Agencija za znanost i visoko obrazovanje
- Gordana Cukar, MA, Agencija za znanost i visoko obrazovanje

2. SADRŽAJ

1.	SASTAV STRUČNOG POVJERENSTVA U POSTUPKU REAKREDITACIJE EKONOMSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U RIJECI.....	2
2.	SADRŽAJ	3
3.	IZVJEŠĆE.....	4
3.1.	UVOD	4
3.1.1.	Pozadina institucije.....	4
3.1.2.	Kronologija.....	4
3.2.	ANALIZA TEMELJEM STANDARDA I KRITERIJA ZA RE-AKREDITACIJU I PREPORUKE.....	6
3.2.1.	Upravljanje i kvaliteta.....	6
3.2.2.	Studijski programi.....	6
3.2.3.	Studenti	9
3.2.4.	Nastavnici	10
3.2.5.	Znanstveni rad.....	12
3.2.6.	Međunarodna suradnja i mobilnost.....	15
	Na temelju malog broja	17
3.2.7.	Resursi	18
3.3.	ZAVRŠNO MIŠLJENJE STRUČNOG POVJERENSTVA ZA AKREDITACIJSKI SAVJET	19
3.3.1.	Snage	19
3.3.2.	Slabosti	21
3.3.3.	Preporuke	23
3.4.	DODACI.....	24

3. IZVJEŠĆE

3.1. UVOD

3.1.1. Pozadina institucije

Ekonomski fakultet u Rijeci (EFRI) osnovan je 1961. kao sastavnica Sveučilišta u Zagrebu. Nakon što je 1973. osnovano Sveučilište u Rijeci, Fakultet je postao dijelom tog sveučilišta. Od akademske godine 2005./2006. Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci izvodi sveučilišne studijske programe u skladu s Bolonjskom deklaracijom iz područja ekonomije i poslovne ekonomije. U razvijanju novih studijskih programa, Fakultet se odlučio za model 3+2+3. Prema tom modelu, studenti završavaju sveučilišno obrazovanje nakon tri godine preddiplomskog studija i dobivaju naziv prvostupnika, naziv magistra nakon dvije godine diplomskog studija te doktorski naziv nakon tri godine poslijediplomskoga doktorskog studija. Ovaj prijelaz na model 3+2+3 temelji se na međunarodnom iskustvu, a uključuje i široko vlastito iskustvo nakupljeno tijekom godina u provođenju poslovne i ekonomske edukacije na dodiplomskoj i postdiplomskoj razini na Ekonomskom fakultetu u Rijeci.

Tijekom svog postojanja, Fakultet je prilagođavao svoje studijske programe, znanstvene i obrazovne aktivnosti, tehničku opremu i ljudske resurse promjenjivim potrebama industrije, pomorskog prometa te poduzetništva, finansijskih i drugih usluga. Postotak nenastavnog osoblja na Fakultetu (tehničko, administrativno i pomoćno osoblje) u ukupnom broju zaposlenih iznosi 28% i niži je od tog prosjeka na Sveučilištu za 2.7 posto.

3.1.2. Kronologija

AZVO je strukturirao raspored posjeta i zadatke članova Stručnog povjerenstva kako bi osigurao razumnu ravnotežu između prikupljanja, verifikacije informacija i njihove analize i sinteze. Prije posjeta Stručno povjerenstvo razmatralo je Samoanalizu Ekonomskog fakulteta kako bi se upoznalo s institucijom i pripremilo za posjet. Prije posjeta AZVO je obavijestio Fakultet o potrebama tijekom posjeta kao što su smještaj, radni prostor, sobe za sastanke, računala, printeri te podrška pri unosu i obrađivanju teksta. Povjerenstvu je dodijeljena radna soba u prostoru Fakulteta za pregledavanje dokumentacije i podataka. Radni prostor za Stručno povjerenstvo postojao je i u hotelu u kojem je ono odsjelo. Općenito, Stručno povjerenstvo sastalo se s dekanom i prodekanima na početku posjeta kako bi raspravili svrhu posjeta te na kraju kako bi iznijeli svoje preporuke. Predsjednica Stručnog povjerenstva odvojila je oba dana vremena za razgovor s dekanom koji je onda mogao odgovoriti na sva pitanja koja su ostala nerazjašnjena. Dekan je dobio priliku dati pojašnjenja ili dodatne informacije.

Stručno povjerenstvo smatra da su priliku za dodatno razumijevanje i procjenu misije, procesa i rezultata vrednovanoga visokog učilišta omogućili sastanci i rasprave s ključnim administrativnim osobljem, tajnikom, osobljem u poslovnim jedinicama (primjerice predstojnicima katedri, prodekanima), knjižničarima, glavnim povjerenstvima (poput onih za

izbor u zvanja, strateško planiranje, kurikulum, vrednovanje i znanost), predstavnicima nastavnog osoblja, studenata te posjet predavaonicama, razgovori sa studentima koje je okupio Fakultet i savjetodavnim tijelom studenata, kao i razgledavanje prostorija kao što su knjižnica, računalni laboratoriji, predavaonice.

Tijekom sastanka s dekanom, predsjednica Stručnog povjerenstva naglasila je da će preporuke biti donesene u skladu s odlukama tog povjerenstva. Svi članovi dijele mišljenje o temama koje pokriva ovo izvješće. Naši prijedlozi i mišljenja, bilo pozitivna bilo negativna, trebali bi reflektirati konzistentnost odluka s obzirom na Ekonomski fakultet u Rijeci te biti doneseni isključivo kao rezultat koji proizlazi iz Samonalize i informacija prikupljenih tijekom posjeta. Obavijestili smo Fakultet da neće biti nikakve objave dok AZVO ne izda službeno priopćenje.

Stručno bi povjerenstvo htjelo zahvaliti povjerenstvu visokog učilišta koje je izradilo Samoanalizu Ekonomskog fakulteta u Rijeci (EFRI) na pripremi posjeta njihovoj instituciji. Posjet je bio dobro organiziran u svim pogledima, a tim uprave odgovoran za reakreditacijski posjet AZVO-a rado je udovoljio zahtjevima za dodatnim podacima, čak i onima u posljednjem trenutku. Posebno bismo željeli zahvaliti dekanu Heriju Beziću. Stručno povjerenstvo smatra da je atmosfera bila veoma profesionalna i uživalo je u cijelokupnom posjetu. Posjet je pripremljen veoma kvalitetno te na temelju visokokvalitetne Samoanalize koja je omogućila članovima Stručnog povjerenstva razumjeti temeljna obilježja institucije te shvatiti glavne karakteristike, ciljeve, postignuća i potencijal vrednovanog programa. Međutim, katkad smo imali dojam da je ta samoanaliza bila na znatno višoj razini od prikupljenih dokaza te da bi se inače mogla koristiti kao primjer dobre prakse u pisanju izvješća. Nažalost, tijekom posjeta, veći dio članova osoblja Fakulteta nije bio upoznat s reakreditacijskim postupkom i formalno prihvaćenim postupcima, a značajna količina dokumentacije vezane za osiguravanje kvalitete bila je pripremljena samo nekoliko mjeseci prije posjeta. Stoga bi se moglo reći da u mnogim područjima prikupljeni dokazi ne odražavaju situaciju opisanu u Samoanalizi, odnosno da se Samoanaliza ne može uvijek povezati s relevantnim dokazima vezanima za osiguravanje kvalitete.

3.2. ANALIZA TEMELJEM STANDARDA I KRITERIJA ZA RE-AKREDITACIJU I PREPORUKE

3.2.1. Upravljanje i kvaliteta

Uzmu li se u obzir neke ključne komponente, poput sastava nastavnika (s obzirom na to da broj osoblja ne odgovara traženom omjeru 1 profesor na 30 studenata; tj. on iznosi 1:74.61, ako se ne računa asistente te 1:55,30, ako se asistenti računaju u broj nastavnika)¹, nejasne situacije vezane za napredovanje mlađeg osoblja, nedostatnu razinu internacionalizacije, suradnje s tvrtkama i alumnijima, strateška pozicija i gospodarski razvitak ovog dijela Hrvatske, postoje dokazi o obećavajućem početku. Međutim, očekivali bi se brži i snažniji razvitak i suradnja sa susjednim zemljama. Dekan i njegova uprava koordiniraju rad voditelja 12 odjela i pododbora preko kojih se donose odluke. Matrična struktura koja se koristi kako bi se koordinirao Fakultet nastoji osigurati ravnotežu između prodekana i voditelja odjela. Dobiva se dojam da je u cjelini ova struktura troma te da se mnogo toga uradi zahvaljujući dobroj komunikaciji i neformalnim kontaktima. Ipak, čini se da se radi o tipičnoj organizacijskoj strukturi većine hrvatskih javnih obrazovnih institucija. Osiguravanje kvalitete također se razvija s ciljem uspostave usporedivih kriterija i metodologija koji bi mogli poslužiti kao pokazatelji za procjenjivanje izvrsnosti Fakulteta. Štoviše, omogućuju usporedbu Fakulteta s drugim visokim učilištima u Hrvatskoj i u inozemstvu. Stvoreni su uvjeti za ravnopravno sudjelovanje studenata u upravi Fakulteta.

Uzimajući u obzir da su strateško planiranje i sustav(i) osiguravanja kvalitete formalno dobro razvijeni te da je Stručno povjerenstvo dobilo odgovarajuću dokumentaciju, strateško planiranje i organizacijska struktura/postupci ocjenjuju se kao **uglavnom provedeni**. Međutim, smatramo da se ono što piše u toj dokumentaciji nije u potpunosti primjenilo u praksi, mada postojeća dokumentacija pruža dobar temelj za daljnje poboljšanje kvalitete Ekonomskog fakulteta u Rijeci. Ovo je bio razlog zašto je Stručno povjerenstvo odlučilo ocijeniti usklađenost ponuđenih programa s misijom te provedbu kulture izvrsnosti/kontinuirano poboljšanje kvalitete kao **djelomično provedenu**. S druge strane, formalna pravila za praćenje kvalitete i etike također se mogu ocijeniti kao **uglavnom provedena**.

3.2.2. Studijski programi

Programi su robusni i akademski valjani. Omogućuju širok uvid u temelje ekonomije i poslovne ekonomije na razini prvostupnika. Sadržaj se temelji na standardnoj međunarodnoj literaturi, a nastava je konvencionalna, ali veoma kvalitetna. Međutim, nema dovoljno

---

¹ Izvor podataka informacijski je sustav MOZVAG AZVO-a. Izvanredni se studenti računaju kao 0.5 redovnih studenata, dok se asistenti računaju kao 0.5 osoblja zaposlenog na pozicijama docenta, izvanrednog i redovitog profesora.

nastavnika što je dovelo do situacije da gotovo svi oni rade preko norme. Štoviše, postoji znatna nejednakost u nastavnom opterećenju nastavnika i asistenata. Stoga je Fakultet, uzimajući u obzir potrebe poslovne zajednice, odlučio bitno smanjiti upisne kvote. Nastavne strategije i formalni postupci, poput onog koji se odnosi na priznavanje prethodnih kvalifikacija, formalno su dobro pripremljeni te se u odnosu na kriterije u ovome području mogu ocijeniti kao uglavnom provedeni. Međutim, treba naglasiti četiri područja koja traže dodatno objašnjenje i poboljšanje.

Vrednovano visoko učilište predlaže upisne kvote, a odobrava ih Senat Sveučilišta. Hrvatska visoka učilišta iz područja ekonomije i poslovne ekonomije u pravilu ne uspijevaju udovoljiti propisanom omjeru profesora i studenta od 1:30. Slična je situacija utvrđena i na Ekonomskom fakultetu u Rijeci. Možemo zaključiti da Ekonomski fakultet u Rijeci dijeli problem s ostalim hrvatskim visokim učilištima koja izvode nastavu iz područja ekonomije. To se odnosi na vrlo visok omjer profesora i studenata, koji se ne može (realno) smanjiti bez ugrožavanja finansijske stabilnosti institucije. To potvrđuje postojanje dislociranih centara na dvjema lokacijama (Karlovac i Bjelovar). Treba spomenuti da dislocirani centar u Bujama trenutačno nije aktivan (i ne spominje se u Samoanalizi), mada postoje planovi za ponovno pokretanje rada. Problem oko osiguravanja odgovarajućega nastavnog opterećenja nasuprot pitanju finansijske stabilnosti institucije također je predstavljen ovom povjerenstvu s gledišta regulative Sveučilišta u Rijeci kojom se ograničava plaćanje školarina visokom učilištu. Ne postoje podaci o ukupnom nastavnom opterećenju pojedinih nastavnika u ova dva centra, što dodatno povećava nepovoljan omjer profesora i studenata. Međutim, nije jasno hoće li učilište biti u stanju zadovoljiti omjer profesor - student, ako treba generirati dodatni prihod od školarina.

Uprava tvrdi da su se kvote za izvanredne studente već smanjile za 20% te da se takve odluke namjeravaju donositi i u budućnosti. Međutim, imamo razloga vjerovati da institucija finansijski ovisi o prihodu koji dobiva iz školarina, koje plaćaju studenti studija u Bjelovaru i Karlovcu. Jedan od akreditiranih programa nije aktivan pa bi se moglo predložiti njegovo zatvaranje. Prema tome, može se zaključiti da su zahtjevi koji se odnose na upisne kvote u **ranoj fazi provedbe**.

Također smo uvidjeli razliku između gledišta prethodne i sadašnje uprave, koje stavljuju naglasak na različite aspekte institucijskog razvoja, odnosno međunarodnu suradnju/internacionalizaciju nasuprot razvoja dislociranih centara za izvanredne studente.

Svi formalni aspekti reguliranja studijskih programa vrlo su sofisticirani, a u riječkoj regiji Sveučilište u Rijeci predvodi postupke povezane s Bolonjskim procesom i standardizacijom nastave i postupaka ocjenjivanja. Međutim, saznali smo da nastavno osoblje smatra da ovakvi postupci dovode do visoke razine „birokratizacije“, što im onemogućava kreativnost i akademsku neovisnost. Točnije rečeno, takva pravila ne omogućuju profesorima i ostalom nastavnom osoblju da u skladu sa svojim specifičnim potrebama i zahtjevima promijeni pa

čak ni prilagodi postupke, osobito one povezane s ocjenjivanjem. Nastavnici su posebno oštro kritizirali koncept relativnog ocjenjivanja (tj. onog koje se temelji na relativnoj poziciji individualnoga standardiziranog rezultata u odnosu na prosjek koji postigne specifična generacija studenata). Međutim, ovom je povjerenstvu predstavljen novi oblik diplome i dodatka diplomi (standardiziran na razini Sveučilišta u Rijeci), za koji smatramo kako predstavlja primjer dobre prakse. Također moramo pohvaliti pokazatelje za međunarodnu usporedivost studijskih programa navedenih u Samoanalizi, a koji se izvode na regionalnim visokim učilištima poput onih u Torinu i Ljubljani. S obzirom na visoku razinu formalne sofisticiranosti, pravila za ocjenjivanje i priznavanje prethodnih kvalifikacija ocjenjuju se kao **uglavnom provedena**.

Fakultet je postavio dobro razvijene ishode učenja na svim razinama te pokazao odgovarajuće formalne postupke za odobrenje i inovaciju studijskih programa. Međutim, ovo povjerenstvo smatra da neki ključni elementi u ovom području trebaju biti ispravljeni, kako bi se osigurala visoka kvaliteta nastavnog procesa. Prvo, doznali smo da su mnogi formalni dokumenti napravljeni nakon inicijalnih radionica Agencije za znanost i visoko obrazovanje, uključujući dokaze o vanjskom vrednovanju nekih programa koji se izvode na ovoj instituciji. Prema tome, moguće je da oni ne pružaju realne dokaze vezane za nastavni proces i njegove ishode u vrednovanom razdoblju. Osim toga, izgleda da visoko učilište ne pruža priliku za razvoj praktičnih kompetencija, koji uključuje stručnu praksu, volontiranje, itd. Također postoji nekoliko neaktivnih poslijediplomskeh specijalističkih studijskih programa, za koje se čini da ne odražavaju potrebe lokalnog ili regionalnog tržišta rada. Još jedan problem na koji je ovo povjerenstvo ukazalo upravi, odnosi se na određenu razinu natjecanja s Odjelom za ekonomiju Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli. Za malu zemlju poput Hrvatske, postojanje više javnih sveučilišta koja ne naglašavaju specijalizirane kompetencije nije relevantno za lokalno gospodarstvo i tržište rada. Vjerujemo da visoka razina specijalizacije i suradnje između takvih regionalnih institucija, koja se može provesti kroz studijske programe, može bolje poslužiti potrebama gospodarskog i društvenog razvijatka tog dijela Hrvatske. Ovo su argumenti zbog kojih je ovo povjerenstvo ocijenilo da je kriterij povezan s ishodima učenja **u ranoj fazi provedbe**. S druge strane, formalni aspekti ocjenjivanja studenata i dodjele ECTS bodova mogu se povezati s kvalitetnom razinom formalnih procedura reakreditiranoga visokog učilišta i ocjenjuju se kao **uglavnom provedeni**.

Internacionalizacija studenata drugo je slabo područje, što se također odrazilo i u kasnijoj raspravi o međunarodnoj suradnji i mobilnosti. Ovo donekle ograničava međunarodno priznavanje kvalifikacija stečenih na Ekonomskom fakultetu u Rijeci te dovodi do zaključka da u ovom području postoje dokazi o samo **djelomičnoj provedbi** kriterija. Mada je bilo određenih primjedbi da nastavne metode ne omogućuju dovoljno praktičnih kompetencija, prilično visoka razina sofisticiranosti nastavnog programa uvjerila je članove da se navedeno u kriterijima za nastavne metode može procijeniti kao **uglavnom provedeno**.

Obvezna literatura i ostali materijali za učenje stavljeni su na raspolaganje studentima koji ih mogu koristiti i fotokopirati (uz naknadu), mada takva usluga nije na raspolaganju u samoj zgradi. Stoga smatramo da su kriteriji koji se odnose na raspoloživost materijala za učenje i metoda ocjenjivanja studenta **uglavnom provedeni**, s dovoljno prostora za daljnja poboljšanja.

Kao što je ranije rečeno, Stručno je povjerenstvo doznao da studenti smatraju kako im se ne omogućuju odgovarajuće kompetencije „iz stvarnog života“ te da se neki elementi diplomskog programa ne razlikuju mnogo od onih koji se uče na preddiplomskoj razini. To su razlozi za preporuku dalnjeg poboljšanja u poljima razvoja ishoda učenja, (pre)raspodjele ECTS bodova i uvođenja dodatnih prilika za primjenu znanja u praksi. U tom kontekstu, nažalost, nužno je ocijeniti trenutačno postignuće na Ekonomskom fakultetu u Rijeci kao **nepovedeno**, dok su formalni aspekti predlaganja, odobravanja i primjenjivanja novih nastavnih programa ocijenjeni kao **u potpunosti provedeni**.

3.2.3. Studenti

Prosječno vrijeme za završetak četverogodišnjih dodiplomskega programa iznosilo je čak 7,47 godina. Studentske ankete o nastavnicima, koje Sveučilište kontinuirano provodi od proljeća 2006. godine, navode da su studenti zadovoljni nastavnicima. Na razini Fakulteta (ocjena od 1 do 5) kod izjave "nastavnik me tretira s poštovanjem" rezultati visoko nadilaze ocjenu 4. Tijekom našeg posjeta Ekonomskom fakultetu u Rijeci i razgovora sa studentima svih dobi i razina studija, došli smo do zaključka da informacijski paketi dobro informiraju buduće kao i trenutačne studente. Kriteriji i postupci za upis objavljeni su, ali njihova se adekvatnost ne analizira u skladu s postignutim uspjehom, nema sustava praćenja i analize studiranja upisanih studenata. Predlažemo da se uvede takav sustav kako bi se povećala kvaliteta studija i poboljšao odabir studenata. Međutim, to ne utječe na našu procjenu informacijskih paketa koji stoje na raspolaganju i prakse distribucije informacija koje ocjenujemo kao **uglavnom provedene**. S druge strane, vrednovanje i analiza novoupisanih studenata ne postoji, što je razlog zašto se ovaj kriterij ocjenjuje kao **u ranoj fazi provedbe**.

Studenti sudjeluju u studentskim anketama na razini Sveučilišta, ali nisu obaviješteni o njihovim rezultatima.

Povjerenstvo predlaže da se objavljuju imena najboljih profesora i asistenata kako bi se potaknula pozitivna konkurenca.

Neki su profesori samostalno proveli ankete o vlastitim kolegijima te uvažavaju prijedloge u svom radu. Preporučujemo i drugim nastavnicima da to rade.

Studenti i profesori komuniciraju i putem elektroničke pošte što se može pohvaliti kao primjer dobre prakse. Iako na razini Sveučilišta postoje mnoge regulacije koje se odnose na studente, mogu se pohvaliti i neke prakse reakreditiranoga visokog učilišta, uključujući

redovito obavještavanje studenata i odgovarajuće sudjelovanje studenata na razini Sveučilišta. Ipak, nema sustava koji povezuje studente s praksom i oni nisu obvezatni odraditi praksi koja bi im omogućila steći praktično iskustvo. Prijedlog je dovesti kvalificirane ljudi iz gospodarstva, kao i gostujuće predavače, ali i uvesti i promovirati profesionalnu praksu te organizirati Dan karijera. Prema tome, trenutačna praksa koja se odnosi na savjetovanje studenata i profesionalnu orientaciju može se ocijeniti samo kao **u ranoj fazi provedbe**.

Princip relativnog ocjenjivanja na Fakultetu nije zadovoljavajući ni za studente ni za profesore, nema usmenih ispita i studenti smatraju da su sve promjene išle u prilog ispodprosječnim studentima. Predlažemo korištenje relativnog i apsolutnog ocjenjivanja, što bi se ipak trebalo prenijeti relevantnim tijelima na razini Sveučilišta.

Studenti s kojima je p

ovjerenstvo razgovaralo tvrde da nisu na vrijeme i dobro obaviješteni o prilikama za studiranje u inozemstvu putem programa ERASMUS, a postoji i problem nepriznavanja tako završenih studijskih programa. Treba ohrabrvati studente na studiranje u inozemstvu, rješavati probleme nepriznavanja ispita te privlačiti studente iz inozemstva na studij u Rijeci.

Fakultet potiče izvannastavne aktivnosti do određene razine. Međutim, preporučujemo jačanje motivacije studenata i njihovo intenzivnije informiranje. Predavaonice opremljene računalima i čitaonice nisu u skladu s brojem studenata. Fakultet nema kopiraonu za studente i studentsku kantinu, što smanjuje studentski standard. Prijedlog je popraviti tu situaciju i omogućiti studentima studiranje u dobro opremljenim predavaonicama s računalima uz nadzor drugih (odabranih i obučenih) studenata.

Neki su studenti ukazali na moguće neetičko ponašanje, kao što je varanje na ispitima. Dodatne mjere na području etike trebale bi se provesti. Treba pojačati praksu za kolegije iz računovodstva i matematike za studente koji su izjavili kako su im potrebne instrukcije za te kolegije. Pohvaljujemo rad sa studentima na kolegiju iz statistike.

Zbog svega navedenog, komunikaciju s javnošću ocjenjujemo tek **djelomično provedenom**. Uključenost i informiranost studenata može se dodatno poboljšati, a trenutačnu situaciju ocjenjujemo kao **uglavnom provedenu**.

3.2.4. Nastavnici

Osoblje s kojim se sastalo Stručno povjerenstvo predano je i uključeno u studijske programe. Radi se o iznimnim ljudima, bilo da su na višim pozicijama ili da se radi o obećavajućem mладом osoblju. Postoje jasni dokazi da su njihova nastavna praksa i usluge koje pružaju studentima na najvišoj mogućoj razini. Uočeni su dokazi dobre prakse, uključujući dokaze o dvije Jean Monnet katedre za europske studije. Ovo povjerenstvo još jednom naglašava

težak izbor između kvalitete nastavnog postupka i finansijske stabilnosti institucija visokog obrazovanja, što, nažalost, čini se uvelike ovisi o trenutačnim finansijskim potrebama. U tom kontekstu, priznajemo teškoće u dugoročnom planiranju ljudskih resursa i formulaciji relevantne politike upravljanja ljudskim resursima. Međutim, nedostatak takvih formalnih politika i što je još značajniji razlog naše brige, kratkoročno gledanje razvoja ljudskih resursa, čini se, predstavljaju prepreke visokoj kvaliteti nastave i znanstvenog rada. Neki dokazi povezani s već navedenim mišljenjima ovog povjerenstva odnose se na činjenicu da je većina znanstvenih novaka upisana na doktorski studij na ovoj instituciji, što ograničuje njihovo međunarodno iskustvo i predstavlja značajnu prepreku daljnjoj internacionalizaciji visokog učilišta. Komentari koje smo dobili od akademskog osoblja doveli su nas do zaključka da veći dio osoblja nije motiviran (ili nema dovoljno vremena i resursa na raspolaganju) kako bi težio akademskoj izvrsnosti na međunarodnoj razini.

Ovo se posebno da primijeniti kod vanjskog vrednovanja njihova znanstvenog napretka, što se demonstrira kroz predaju nečijeg rada najboljim akademskim časopisima te korištenje povratnih informacija za daljnji razvoj. Nažalost, čini se da mnogi znanstveni novaci prihvaćaju takvu poziciju u odnosu na kontinuirano poboljšanje akademskih vještina, s čime se trebaju pozabaviti buduće aktivnosti zaduženih za osiguravanje kvalitete u ovoj instituciji. Također moramo spomenuti prigovor jednog člana osoblja koji vjeruje da bi institucija trebala poduprijeti njegov daljni akademski napredak, s obzirom na to da je udovoljio svim relevantnim kriterijima, ali mu se ne nudi pozicija docenta. Nadalje, preporučili bismo uravnoteženiji pristup određivanju nastavnog opterećenja pojedinim nastavnicima, što sada varira u vrlo širokom rasponu od 245 do čak 1051 nastavnog sata godišnje. Također bi bilo poželjno ograničiti broj izbornih predmeta, među kojima su mnogi neaktivni, s obzirom na nedovoljan interes studenata, ali se i dalje nude. Kao posljedica toga, znanstvena produktivnost nastavnika je skromna u pogledu količine i kvalitete.

Nažalost, takvi su dokazi doveli Stručno povjerenstvo do zaključka da su, posebno što se tiče broja nastavnika i njihova odnosa sa studentima, propisani kriteriji tek **u ranoj fazi provedbe**. Ekonomski fakultet u Rijeci treba poraditi na primjenama dobro razvijene politike te drugim pristupima, što bi moglo umanjiti ovaj problem, s obzirom na to da se ispunjavanje kriterija koji se odnose na rast i razvoj ljudskih resursa trenutačno može procijeniti kao **da nije u potpunosti provedeno**. Još jednom, uočavamo da je zapošljavanje dovoljnog broja nastavnika na puno radno vrijeme **u ranoj fazi provedbe**, dok je optimalan omjer studenata i nastavnika koji rade puno radno vrijeme procijenjen kao **da se ne provodi u potpunosti**.

Čini se da je osoblje trenutačno usredotočeno na objavljivanje u hrvatskim i regionalnim časopisima koji su dobri, ali ne dovoljno dobri za visoko učilište koja želi izgraditi međunarodnu kulturu. Stručno je povjerenstvo primjetilo i nedostatak istraživačkih resursa kao što su novaci, međunarodne baze podataka itd. što stvara teškoće mlađem osoblju koje želi biti međunarodno priznato. Dodatni je problem to što se čini da je većina suradnika

motivirana upisati doktorski studij na svojoj vlastitoj instituciji, što ograničava njihovu izloženost međunarodnoj akademskoj zajednici.

Prema tome, postupci za napredovanje osoblja ocjenjuju se kao **uglavnom provedeni**, dok se raspodjela njihova radnog opterećenja procjenjuje samo kao **u ranoj fazi provedbe**, s obzirom na to da mnogobrojni podaci ukazuju na (pre)visoku razinu opterećenja u nastavi, što ne ostavlja dovoljno prostora za znanstveni rad i vezane aktivnosti. Ovo je također bio razlog zašto je ovo povjerenstvo s obzirom na takvu praksu procijenilo (bes)kompromisnu predanost odgovornostima vezanima za nastavu kao **djelomično provedenu**. Točnije rečeno, postoje mnogi dislocirani centri koji se čine kao izvor značajnoga dodatnog radnog opterećenja nastavnog osoblja.

3.2.5. Znanstveni rad

3.2.5.1. Publikacije

Publikacije nastavnika najčešći su pokazatelj znanstvene djelatnosti Fakulteta. Ovisno o metodi računanja, znanstvenici Ekonomskog fakulteta u Rijeci objavili su 1,097/1,055 znanstvenih publikacija u promatranom razdoblju između 2005. i 2009. godine. Podijelimo li to ukupnim brojem od 77 nastavnika i suradnika na Fakultetu, dolazimo do ishoda od 14.25/13.70 publikacija po osobi ili 2.85/2.74 publikacija godišnje po osobi. Na čisto kvantitativnoj bazi, taj bi se ishod mogao smatrati prihvatljivim, s obzirom na veliko nastavno opterećenje osoblja. Međutim, uzme li se u obzir kvaliteta publikacija, samo 52/75 (0.68/0.97 p.c.) svih publikacija znanstveni su radovi u časopisima koji se nalaze u međunarodno priznatim bazama podataka (CC, SSCI, SCI-E, Scopus). Od tih članaka, 19 ih je objavljeno u Zborniku radova Ekonomskog fakulteta u Rijeci – Časopisu za ekonomsku teoriju i praksi, a 7 u Ekonomskim istraživanjima. Mada se ovi časopisi nalaze u SSCI bazi, nedostaje im jasan fokus s obzirom na to da pokrivaju kako ekonomiju tako i razna polja poslovne ekonomije. S obzirom na njihov širok raspon i nespecijalizaciju, ovi časopisi nisu vidljivi na međunarodnoj razini. Od 6 CC radova u promatranom razdoblju, samo se 2 (oba u FinanzArchiv i Journal of Public Policy & Marketing) mogu povezati s ekonomijom ili poslovnom ekonomijom u najužem smislu. Mada Stručno povjerenstvo cijeni 3 publikacije u časopisu „Collegium antropologicum“ (CC), prepostavlja se da taj časopis ne odražava temeljnu znanstvenu djelatnost Fakulteta.

Objavljivanje članaka u nespecijaliziranim časopisima nije obećavajuća strategija publiciranja, osobito kada su u pitanju mladi znanstvenici, jer je većina tih časopisa priznata samo na regionalnoj razini. Prednost specijaliziranih časopisa s jasnim fokusom je u tome da su njihove recenzije bolje kvalitete s obzirom na to da su recenzenti obično stručnjaci u određenom području istraživanja. Ovo implicira da predaja radova specijaliziranim časopisima pruža priliku izložiti znanstvene aktivnosti Fakulteta u svjetskoj konkurenciji i uz bolji pristup povratnim informacijama od eminentnih znanstvenika. Takvu bi priliku trebalo iskoristiti.

Štoviše, politika izvještavanja o publiciranju Ekonomskog fakulteta u Rijeci nije dovoljno transparentna. Nije transparentno broj li se publikacija samo jednom ili jednom za svakog koautora na Ekonomskom fakultetu u Rijeci. Stranica 128 (engleska verzija) Samoanalize ukazuje na to da se koriste obje cifre. Međutim, ako je to istina, ostaje nejasno kako (konsolidiran) broj publikacija može nadmašiti (nekonsolidiran) broj publikacija nastavnika u nekim kategorijama. Prema tome, potrebno je unaprijediti izvještavanje kako bi se izbjeglo nerazumijevanje vezano uz produktivnost i kvalitetu publikacija. Nadalje, pomoglo bi kada bi odgovarajuće baze podataka bile spomenute za svaki izlistani časopis posebno (bilo CC, SSCI, ili SCI-E). Prikazivanje različitih publikacijskih kategorija za različita, ali preklapajuća razdoblja promatranja ne pruža dodatne uvide (vidi str. 113, 128 Samoanalize, engleska inačica).

3.2.5.2. Konferencije

Zaposlenici Ekonomskog fakulteta u Rijeci sudjelovali su u organizaciji mnogih domaćih i međunarodnih konferencija. Stručno povjerenstvo cjeni ove aktivnosti kao važne pokazatelje znanstvene aktivnosti i suradnje. Štoviše, zaposlenici Ekonomskog fakulteta u Rijeci sudjelovali su u raznim konferencijama u Hrvatskoj i inozemstvu. Međutim, trebalo bi imati na umu da je većina tih konferencija održana u Hrvatskoj ili u njoj susjednim zemljama. Otvoreno je pitanje jesu li ove konferencije prepoznate izvan jugoistočne Europe. Prema samoanalizi Ekonomskog fakulteta u Rijeci (str. 102-104 engleske inačice), zaposlenici Fakulteta nisu sudjelovali u priznatijim konferencijama u zapadnoj Europi ili SAD-u.

Takva zapažanja dovode do istih zaključaka kao i analiza publikacija: međunarodne konferencije s jasnom usredotočenošću na specijalizirana znanstvena polja nude priliku za poboljšanje kvalitete radova zbog boljih povratnih informacija. Stoga naglasak treba staviti na takve aktivnosti.

3.2.5.3. Doktorsko obrazovanje

Doktorsko obrazovanje ključni je čimbenik budućega znanstvenog utjecaja Fakulteta i njegove produktivnosti. S obzirom na to da će hrvatska sveučilišta biti izložena intenzivnoj znanstvenoj konkurenciji nakon ulaska u Europsku uniju, važno je da se mladi znanstvenici upoznaju s međunarodnom publikacijskom i prezentacijskom praksom u ranoj fazi svoje akademske karijere. Stoga je korisno iskustvo prezentirati rezultate znanstvenog rada na domaćim, regionalnim i međunarodnim konferencijama s manje publike kao što je uobičajena praksa na Ekonomskom fakultetu u Rijeci. Međutim, doktorskim studentima treba reći da postoji druga razina konferencija i publikacijskih izdanja. Nastavnici Ekonomskog fakulteta u Rijeci u višim zvanjima trebali bi ohrabriti mlade znanstvenike na poхађање specijaliziranih konferencija s doista međunarodnom publikom i diskutantima.

Tijekom posjeta Stručno povjerenstvo razgovaralo je s grupom mlađih znanstvenika s doktoratom i onima bez doktorata. Na pitanje o sudjelovanju na međunarodnim konferencijama, jedan doktorand odgovorio je da je imao 8 prezentacija na konferencijama.

Kada smo ga pitali u kojem časopisu bi volio objavljivati, nije znao odgovoriti. Štoviše, samo jedan sudionik mogao se sjetiti primjera profesorova rada koji je odbijen. Ovaj anegdotični primjer upućuje na to da očito postoji nesklad između tvrdnje Ekonomskog fakulteta u Rijeci o provođenju međunarodno priznatoga znanstvenog rada i stvarne prakse prezentiranja i publiciranja Ekonomskog fakulteta u Rijeci.

Gore se navedeni razlozi reflektiraju u vrednovanju kriterija znanstvene aktivnosti na sljedeći način: s obzirom na to da je formalna politika u ovom području prilično sofisticirana (i može se usporediti s ostalim formalnim politikama reakreditirane institucije), ti se kriteriji mogu ocijeniti kao **uglavnom provedeni**. Međutim, njihova primjena u četirima različitim aspektima (osiguravanje učinkovitih postupaka kod istraživačkih aktivnosti, planiranje i primjena plana istraživanja institucije, priznavanje istraživanja kao komponente koja doprinosi cjelokupnoj djelatnosti te podrška mladim istraživačima) ocjenjuje se **u ranoj fazi provedbe**. Problemi s transparentnošću ishoda istraživanja, a koji se u našoj procjeni odnose na praćenje znanstvene produktivnosti procjenjuju se kao da **nisu provedeni**.

3.2.5.4. Znanstveni projekti i stručna aktivnost

Ekonomski fakultet u Rijeci trenutačno je uključen u 17 znanstvenih projekata koje financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Stručno povjerenstvo izrazito cijeni činjenicu da je Fakultet domaćin dviju Jean Monnet katedri iz ekonomskih integracija. Ovi znanstveni projekti važan su izvor financija za istraživanje i nastavne aktivnosti. Mnoge znanstvene novake Fakultet ne bi mogao zaposliti bez znanstvenih projekata. Trenutačno je nastavno opterećenje izjednačeno među zaposlenicima na projektima i onima koji nisu na projektima. Stoga bi se moglo dodatno razlikovati nastavnog i istraživačkog asistenta tako da se vrhunskim znanstvenicima smanji njihovo nastavno opterećenje.

Sedam se projekata financira iz drugih izvora. Ti su projekti razvojni projekti koje koordiniraju tri profesora s Ekonomskog fakulteta u Rijeci. S obzirom na povoljnu lokaciju Rijeke na obali te u susjedstvu dvije zemlje Europske unije, Stručno povjerenstvo preporučuje dodatne napore u pronalaženju vanjskog financiranja od strane privatnih poduzeća i institucija EU.

Na temelju ovih saznanja, podrška stručnim aktivnostima procjenjuje se kao **uglavnom provedena**.

3.2.5.5. Strategija

Tijekom posjeta Ekonomski fakultet u Rijeci nije predstavio jasnou istraživačku strategiju. Nije bilo planova za razvoj određenih smjerova istraživanja uz istovremeno smanjivanje drugih ili korištenja (znatnog broja) budućih umirovljenja kako bi se istraživačke aktivnosti usmjerile na područja u kojima Ekonomski fakultet u Rijeci ima komparativnu prednost. Nije bilo planova za poboljšanje međunarodne prepoznatljivosti znanstvenika s Ekonomskog fakulteta

u Rijeci. Umjesto toga, uprava Ekonomskog fakulteta u Rijeci namjerava održati neusredotočen pristup publiciranja kroz Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Rijeci.

Broj kvalitetnih radova nema bitan utjecaj na budućnost karijere znanstvenika. Politika Fakulteta u promociji u viša zvanja slijedi formalna pravila zajednička svim hrvatskim sveučilištima. Svaki rad unutar stanovite kategorije časopisa nosi istu težinu. Nema poticaja za radove iznimno visoke kvalitete niti u smislu napredovanja niti na finansijskoj bazi ili u vidu smanjenja nastavnog opterećenja.

3.2.5.6. Preporuke

Stručno povjerenstvo preporučuje razvoj istraživačke strategije koja otkriva snage i slabosti različitih odjela kako bi se identificirale komparativne prednosti. Te bi komparativne prednosti trebala ojačati odgovarajuća politika smjene kadrova. Kako bi se sačuvala dovoljna razina fleksibilnosti za restrukturiranje, preporučujemo ne produžavati dob za umirovljenje profesora iznad 65 godina.

Osoblje Ekonomskog fakulteta u Rijeci trebalo bi pokušati objavljivati rezultate svojih istraživanja u međunarodno prepoznatljivim časopisima. Međunarodna prepoznatljivost u pravilu znači obraćanje specifičnim časopisima koji imaju jasniji opseg od, primjerice, Zbornika radova Ekonomskog fakulteta u Rijeci. Osoblje Fakulteta, posebno znanstvene novake, trebalo bi ohrabriti na slanje članaka dobro poznatim međunarodnim časopisima. Kako bi se ojačali poticaji za činiti takvo što, troškove povezane s predajom članaka za objavljivanje u takvim časopisima trebao bi pokriti Fakultet. Taj pristup može zahtijevati promjenu stava o znanstvenoj konkurenčnosti. Osoblje Ekonomskog fakulteta u Rijeci trebalo bi shvatiti da odbijenica uglednog časopisa nije sramota niti za mlade znanstvenike niti za redovite profesore. Biti prihvaćen kao i biti odbijen dio je svakodnevice svakog znanstvenika.

3.2.6. Međunarodna suradnja i mobilnost

U ovom dijelu usredotočujemo se na pitanje do koje je mjere je Fakultet svjestan svoga međunarodnog okruženja i do koje je mjere razvio pravila, postupke i sredstva za potporu međunarodnim aktivnostima. Nadalje, trebamo uzeti u obzir je li Ekonomski fakultet u Rijeci svjestan svojih snaga i slabosti te je li u stanju izložiti svoje komparativne prednosti.

Mada Fakultet jasno pokazuje napredak u internacionalizaciji, zabrinuti smo zbog možda ograničenoga međunarodnog iskustva koje studenti imaju na raspolaganju u sklopu svog studija, vezano za zanemariv broj stranih nastavnika i studenata te nedostatak mogućnosti studiranja u inozemstvu. Fakultet potvrđuje svoju međunarodnu uključenost organiziranjem bijenalnih međunarodnih konferencija na temu ekonomskih integracija, konkurenčije i suradnje (http://www.efri.uniri.hr/english/prikaz.asp?txt_id=5407) sa sudjelovanjem

katedre Jean Monnet Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Ljubljani, CEDIMES Paris – Centre d'Etudes du Développement International ed des Mouvements Economiques et Sociaux, na Sveučilištu u Antwerpenu – centru izvrsnosti Jean Monnet, na kojima redovito sudjeluje više od 200 znanstvenika i stručnjaka iz Hrvatske i inozemstva. Unutar okvira svoje Jean Monnet katedre iz europskih integracija, svake se godine na Fakultetu organizira međunarodna ljetna škola na temu međunarodnog okruženja i europskih integracija, pod nazivom "Međunarodno okruženje i europske integracije." (http://www.efri.uniri.hr/english/prikaz.asp?txt_id=3113). Nadalje, Fakultet organizira kongres na temu Marketing u društvu znanja i realnost suvremenog biznisa (http://www.efri.uniri.hr/prikaz.asp?txt_id=4313). Profesori Fakulteta sudjeluju na brojnim znanstvenim konferencijama, a u posljednje su 3 godine sudjelovali u 112 posjeta međunarodnim konferencijama.

Ekonomski fakultet u Rijeci ulaže napore kako bi promovirao studentsku mobilnost na hrvatskim sveučilištima i fakultetima te pojednostavio prijelaz sa stručnog studija na certificirni studijski program u skladu s Bolonjskim procesom i domaćom legislativom. Ipak, sve do sada, specifičnosti pokazuju ono što je dosad tipično u Hrvatskoj. Naime, studenti Ekonomskog fakulteta u Rijeci također pokazuju vrlo skromnu volju nastaviti studij na drugim hrvatskim sveučilištima. To znači da je mobilnost među hrvatskim visokim učilištima još uvijek prilično niska. Mobilnost je među studentima doktorskih studija nešto bolja. Međutim, prilično sofisticiran formalni okvir, koji omogućuje međunarodnu suradnju, procjenjuje se kao **djelomično proveden**.

Različiti programi razmjene omogućuju studentima pristup međunarodnim sveučilištima. Bilateralni ugovori postoje na razini Sveučilišta, odnosno studentska je razmjena moguća preko ERASMUS-a. Samo šest studenata iskoristilo je prednost mogućnosti provođenja dijela svog studija, odnosno sudjelovanja u individualnim studijskim programima na međunarodnim sveučilištima. S obzirom na to, primjena ovog zahtjeva može se ocijeniti samo kao **u ranoj fazi provedbe**. Sve u svemu, mali je interes za sveučilištima iz inozemstva. Kada im je postavljeno to pitanje, samo je nekoliko sugovornika iskazalo želju provesti više semestara na inozemnom sveučilištu. Izražena je dodatna potreba za programima međunarodne razmjene.

Čak ni nakon društvene tranzicije ranih devedesetih nije došlo do značajnih promjena unutar akademskog osoblja na Ekonomskom fakultetu u Rijeci (posebno zaposlenih profesora). Postupak se pomlađivanja odvija samo vrlo sporo i posebno ovisi o bivšim studentima i znanstvenim djelatnicima. S tim povezan i procijenjen kao nešto negativno disproporcionalan je odnos profesora i studenata, što ima za posljedicu veći broj sati koji je profesorima potreban kao bi se ispunilo njihovo radno opterećenje tijekom pripravnštva. S obzirom na to, dano im je na raspolaganje vrlo malo vremena i mogućnosti za boravke u inozemstvu kao i za nastavak obrazovanja na inozemnim institucijama. Tijekom vrednovanog razdoblja svega

nekoliko profesora moglo je steći iskustvo na međunarodnoj razini tijekom duljih boravaka u inozemstvu. Kraći boravci u inozemstvu na sveučilištima u Francuskoj bili su relativno učestali, a nekoliko posjeta njemačkim sveučilištima nedavno je završilo. Sve u svemu, procjenjujemo da Ekonomski fakultet u Rijeci pruža podršku međunarodnoj suradnji i mobilnosti svoga znanstvenog osoblja, no kontinuirana primjena stečenih iskustava na vlastite aktivnosti još uvijek nije na željenoj razini.

Ovo su bili dokazi na temelju kojih je napravljena procjena prilika za studente koji žele završiti dio svojih studijskih programa u inozemstvu te podrške međunarodnoj suradnji i mobilnosti. Ovi se kriteriji ocjenjuju samo kao u **ranoj fazi provedbe**.

Tijekom vrednovanog razdoblja ojačana je i promovirana suradnja s više inozemnih institucija. Svake će se godine održavati zajednički znanstveni kolokviji tijekom kojih će biti predstavljeni rezultati međunarodne suradnje. Na Sveučilištu se također održava znanstvena suradnja. U ovom kontekstu željeli bismo naglasiti ljetnu školu, koja se izvodi u bliskoj suradnji s inozemnim sveučilištima i otvara priliku profesorima iz inozemstva držati predavanja međunarodnim studentima. Ovo su dokazi na temelju kojih je ovo povjerenstvo utemeljilo svoju procjenu uključenja u međunarodnu suradnju kao **uglavnom provedeno**.

Na temelju malog broja upisanih stranih studenata na Ekonomskom fakultetu u Rijeci može se zaključiti da je do danas Ekonomski fakultet u Rijeci bio slabo privlačan stranim studentima. Problem se čini većim zbog povoljne geografske lokacije. Sve u svemu, zaključujemo da je ponuda engleskog kao stranog jezika nedovoljna. Nadalje, prevelike grupe onemogućuju uspjeh u učenju. Studenti su izrazili želju za dodatnim stranim jezikom (izbornim). Mada Ekonomski fakultet u Rijeci podržava zapošljavanje inozemnih profesora, čini se da je što se toga tiče u **ranoj fazi provedbe**. Nadalje, studenti su uputili kritiku na činjenicu da se događaji koji najavljaju posjete gostujućih profesora često otkazuju bez navođenja razloga.

U području cjeloživotnog učenja Ekonomski fakultet u Rijeci tek je na početku. Dosad nema odgovarajuće suradnje u programima Europske unije za cjeloživotno učenje. Prije pet godina ponuđena je suradnja s hrvatskim Ministarstvom turizma samo za turističke vodiče. Prema tome, ovaj kriterij ocjenjuje se kao da **nije proveden**.

Tijekom vrednovanog razdoblja provedeno je ukupno 16 znanstvenih projekata. Svi su profesori i znanstveni asistenti sudjelovali u njima. To se uglavnom odnosi na domaće projekte, što znači da je projekte financiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (MZOS). Postoji samo ograničeno sudjelovanje u međunarodnim projektima. Postoje bilateralni ugovori s 21 sveučilištem, što dovodi do zaključka da se Ekonomski fakultet u Rijeci relativno dobro pozicionirao u ovom području. Ipak, ovaj se kriterij može procijeniti samo kao u **ranoj fazi provedbe**.

Sve u svemu, dali smo nekoliko preporuka za poboljšanje vezanih za mobilnost i međunarodnu suradnju. Jedna se odnosi na provedbu detaljne analize iskustava koje su stekli profesori i znanstveni novaci tijekom boravka u inozemstvu kako bi se isti primijenili u sklopu znanstvenog rada i nastave na Ekonomskom fakultetu u Rijeci. Još je jedna preporuka do koje se došlo na temelju razgovora tijekom posjeta poboljšati usluge Odjela za međunarodnu suradnju i/ili ih optimizirati. Također je od iznimne važnosti strateška reevaluacija geografske lokacije Ekonomskog fakulteta u Rijeci s obzirom na nadolazeće članstvo Hrvatske u EU i prilike koje će se otvoriti zemlji i visokom učilištu od 2013./2014. godine.

3.2.7. Resursi

Sve u svemu, kvaliteta je resursa odgovarajuća. Oprema Ekonomskog fakulteta u Rijeci posebno se dobro održava i besprijeckorno je čista. Mada je uredski prostor zadovoljavajući, postoje određene slabosti, osobito dobro organizirana, ali prilično mala knjižnica. Ukupna površina knjižnice iznosi oko 240m^2 . Postoji dovoljno informatičkih prostorija. Prostorije za osoblje dobro su opremljene. Oprema kao što su projektori postoji u svim predavaonicama. Nove se tehnologije koriste na sve učinkovitiji način kao podrška administraciji te nastavi i učenju. U odnosu na broj studenata, broj udžbenika nije zadovoljavajući. Razlog za ovo leži u nedostatku sredstava, a također postoji značajan problem u kupovanju određenih naslova te u brzini izmjene izdanja knjiga. Prema tome, kriteriji koji se odnose na raspoloživost materijala za učenje te metode ocjenjivanja studenata ocjenjuju se kao **uglavnom provedeni**, s velikim prostorom za daljnje popravke. Za nenastavno osoblje postoji više mogućnosti profesionalnog napretka ovisno o poslu koji im je dodijeljen. Ukupno postoji 181 računalo koje služi potrebama nastave uz instalirane programe potrebne za provođenje nastave. Od spomenutog broja 181, 36 je računala staro manje od 3 godine. Za rad studenata izvan predavaonica na raspolaganju je 76 računala (16 računala 12 sati dnevno, 30 računala otprilike 8 sati dnevno i 30 računala 4 sata dnevno). Do danas je odnos proračunskih i tržišnih prihoda Fakulteta bio 52,65% - MZOŠ, oko 47.35% - vlastita sredstva. Primjenom novoga financijskog modela koji je prihvatio Sveučilište u Rijeci gdje je vrijednost ECTS bodova najniža u Hrvatskoj (90.00 HRK), predviđa se da će vlastiti prihod Fakulteta doživjeti značajan pad. Smanjeni prihod Fakulteta mogao bi dovesti u pitanje provođenje temeljnog rada Fakulteta, s obzirom na to da MZOŠ pokriva samo 33% materijalnih troškova Fakulteta.

U ovom kontekstu, resursi se ocjenjuju kao djelomično provedeni za kriterije vezane za studente i osiguravanje računalne opreme i protokola uporabe. Vjeruje se da su oprema i tehnička podrška njegovu uporabu uglavnom provedeni. Prikupljanje, analiza i uporaba relevantnih informacija kako bi se poboljšale aktivnosti visokog učilišta ocjenjuju se kao djelomično provedeni. Ipak, iznimno kratko radno vrijeme knjižnice te prilično značajan nedostatak nenastavnog osoblja dokaz su na temelju kojeg je ovo povjerenstvo procijenilo veličinu, iskoristivost i raspoloživost knjižnice i odnosa nastavnog i nenastavnog osoblja kao

samo u ranoj fazi provedbe. Konačno, vjeruje se da su finansijska stabilnost institucije i izvori financiranja uglavnom provedeni.

3.3. ZAVRŠNO MIŠLJENJE STRUČNOG POVJERENSTVA ZA AKREDITACIJSKI SAVJET

Stručno je povjerenstvo procijenilo relevantne informacije, konstruktivno ocijenilo i provelo mikroanalizu i makroanalizu kako bi procijenilo rad Ekonomskog fakulteta u Rijeci s obzirom na svaki od standarda i odredilo kako politika i prakse Ekonomskog fakulteta u Rijeci, s obzirom na svaki od standarda, utječe na postignuća i kontinuitet cjelokupne visoke kvalitete te razmislio dovode li postupci do ishoda koji su u skladu s misijom i ciljevima visokog učilišta. Povjerenstvo provodi procjenu situacije na Fakultetu s obzirom na svaki od standarda. Nadalje, u ovom su izvješću zabilježeni postupci koje je visoko učilište primjenilo kako bi osiguralo udovoljavanje standardima, kao i oni postupci koji bi mogli spriječiti udovoljavanje standardima.

Prilikom posjeta Povjerenstvo je imalo mogućnost promotriti dokaze koji podupiru verifikaciju navedenih standarda.

Dovoljno je dokaza bilo na raspolaganju. Stvarna situacija na Ekonomskom fakultetu u Rijeci bila je niže kvalitete nego što je prikazano u Samoanalizi.

Temeljeno na:

- pregledu Samoanalyze Fakulteta
- razgovorima s dekanom i prodekanima
- razgovorima s profesorima, čelnicima odjela, voditeljima programa i projekata
- razgovora s administrativnim osobljem
- razgovorima sa znanstvenicima, asistentima i novacima
- razgovorima sa studentima.

Sve u svemu, Stručno povjerenstvo smatra da je Ekonomski fakultet u Rijeci dobra institucija sa sljedećim snagama i slabostima:

3.3.1. Snage

- Očito je da je dugoročni strateški plan na razini Sveučilišta odlično razvijen i napisan.
- Kratkoročni je strateški plan za studije Ekonomskog fakulteta u Rijeci podudaran s misijom te institucije, ima podršku sveučilišne administracije i odražava ulogu studijskih programa u zajednici.
- Kratkoročni strateški plan redovito se procjenjuje a njegovu primjenu omogućuju nastavnici, studenti, osoblje, studenti koji su završili Fakultet te ostale zainteresirane strane.
- Nastavno je osoblje pažljivo i odlično izabrano za studijske programe.
- Na Fakultetu je velik broj nastavnika s dobrom predmetnom pokrivenošću.

- Akademsko obrazovanje odražava trenutačno znanje, vještine, tehnologiju i domet prakse. Kurikulumi se redovito revidiraju i ažuriraju te odražavaju društvenu raznolikost.
- Na Fakultetu je veći broj stranih studenata nego što je to prikazano u Samoanalizi.
- Ljetna škola (109 stranih studenata u pet godina) dokaz je uspjeha ovakve vrste programa cjeloživotnog učenja. U posljednje četiri godine, 81 sudionik završio je tu međunarodnu ljetnu školu.
- Osiguravanje kvalitete – infrastruktura, formalna pravila i postupci s anketama ISO sustava, pisane ankete koje provodi Fakultet – u Samonalizi se navodi ideja rangiranja 5 najboljih i 5 najgorih profesora – predstavnici Fakulteta na sastanku su izjavili da namjeravaju objaviti popis najboljih, ali da im nije dozvoljeno objaviti koji su najgori.
- Svi nastavnici, uključujući sve pojedince zadužene za poslovno obrazovanje, kvalificirani su i kompetentni s obzirom na njihovo obrazovanje, iskustvo te profesionalne reference koje mogu ponuditi.
- Suradnja sa sveučilištima u Hrvatskoj – dva nastavnika iz Splita – a nastavnici iz Rijeke odlaze u Mostar, Ljubljani, Split.
- Fakultet ima potpisu suradnju s 21 inozemnim sveučilištem.
- MZOŠ podupire 16 znanstvenih projekata Fakulteta.
- Studijski su programi (doktorska, diplomska i preddiplomska razina) konzistentni s misijom i ciljevima programa te daju punu širinu i dubinu studentima za praksu u poslovnoj ekonomiji.
- Fakultet je jedina institucija u RH koja ima dvije Jean Monet katedre.
- U kurikulumu su jasno zastupljene znanstvene i istraživačke osnove profesije.
- Dobra tradicionalna pedagogija.
- Postoji organizacija AISEC –zadužena za međunarodnu stručnu praksu.
- Kriteriji programa za prihvaćanje studenata na diplomske studije u poslovnoj ekonomiji odgovaraju međunarodnoj politici upisa na diplomske studije.
- Studenti su informirani o politici, uvjetima za stjecanje kvalifikacije, uvjetima za profesionalni kredibilitet te etičkoj praksi.
- Studenti su informirani o dokumentiranim postupcima žalbe.
- Pozitivna je promocija mobilnosti kao cilja, projekt pod nazivom "Pokreni se".
- Provodi se stalno i sustavno formativno i sumativno procjenjivanje uspjeha studenata.
- U programima se definira mehanizam prikupljanja povratnih informacija koji se koriste kako bi se procijenio rad studenata te se ti mehanizmi konstantno primjenjuju.
- Ekonomski fakultet u Rijeci ima odgovarajući prostor (predavaonice, urede, informatičke učionice, istraživačke laboratorije) koji je pristupačan, pogodan, siguran, te dovoljan za postizanje misije i ciljeva programa.
- Sveučilište u Rijeci u kolovozu 2010. imenovalo je stručno povjerenstvo i provelo akreditaciju doktorskog studija Fakulteta. Utvrđeno je da program odgovara hrvatskom nacionalnom standardu za održavanje nastave na doktorskoj razini.

3.3.2. Slabosti

- Nastavno je opterećenje preveliko (varira između 245 i 1051 sati). Upisne su kvote prevelike, ali Fakultet ih je počeo smanjivati od prošle godine. Međutim, one još uvijek nisu optimalne.
- Visoko učilište namjerava smanjiti upisne kvote, ali otvara nove dislocirane studije jer navode da „imaju izvrsne studente na dislociranim studijima i misle da je korisno za znanstvenike da rade na takvim studijima.“ Nastavnici tvrde da je teško postići kvalitetu uz takvo opterećenje.
- Institucija je tek na početku internacionalizacije.
- Komplikirani su mehanizam upravljanja.
- Osjeti se nedostatak snažnog i obuhvatnog odbora za studijske programe.
- Neformalno postupanje s prijedlozima dionika.
- Slab marketing.
- Loša statistika publiciranja u vodećim međunarodnim časopisima. Samo 52 rada (0.68 *per capita*) u posljednjih 5 godina istraživački su radovi u časopisima izlistanima u međunarodno prepoznatim bazama podataka kao što su CC, SSCI, SCI-E, Scopus.
- Birokratizirana uprava Fakulteta.
- Svi su stalni zaposlenici hrvatski državljeni.
- Suradnja s programima EU za cjeloživotno učenje.
- Slaba mobilnost s hrvatskim visokim učilištima.
- Nedovoljna uporaba modernih pedagoških tehnologija (niti jedan program ne nudi jedan cijeli kolegij putem tehnologija za učenje na daljinu).
- Vrednovanje studenata nije osmišljeno u skladu s namjeravanim ishodima učenja.
- Nema unaprijed predviđenih pripravničkih vježbi i nije razvijen ured za karijere.
- Nedovoljna suradnja s alumnijima.
- Nedovoljan znanstveni doprinos nastavnika potreban za postizanje međunarodne razine nastave.
- Nedovoljan broj suradnika i nastavnika iz gospodarstva i inozemstva.
- Fakultet ne izvodi niti jedan kolegij na engleskom jeziku.
- Ured za međunarodnu suradnju samo je formalno uspostavljen, a u stvarnosti ne djeluje.
- Iako je nastavno opterećenje nastavnika Fakulteta preveliko, planira se otvaranje novih dislociranih centara (uz centre u Bujama, Karlovcu i Bjelovaru).
- 160 kolegija na 75 nastavnika i suradnika (pri čemu asistenti ne mogu biti nositelji).
- Neke katedre imaju samo 2 zaposlenika.
- Fakultet tvrdi da im Sveučilište ne dozvoljava smanjiti broj studenata.
- Kao prioritet uprava Fakulteta navodi internacionalizaciju i otvaranje novih dislociranih studija. Iz toga proizlazi nesklad. Naime, otvaranje novih dislociranih

studija i time povećanje nastavnog opterećenja, može znatno ugroziti kvalitetu studija.

- U ocjenjivanju se koristi samo generacijska ocjena. To su kao problem naveli i profesori i studenti. I jedni i drugi predlažu i relativno i apsolutno ocjenjivanje. Studenti se žale i na nedostatak usmenih ispita.
- Na Fakultetu ne postoji sustav nagrađivanja za bolje publikacije, a zbog nastavnog opterećenja usredotočeni su na nastavne, a ne na znanstvene aktivnosti.
- Novaci i mlađi znanstvenici uglavnom posjećuju samo domaće konferencije.
- Objavljanje u stranim časopisima – samo je jedan asistent objavio 2 rada, a ostali nisu niti pokušali.
- Odlazak u inozemstvo moguć je samo uz neovisno financiranje.
- Iako studenti sudjeluju u studentskoj anketi, nikad nisu obaviješteni o ocjenama nakon anketa.
- Studenti se žale na nedostatak stručne prakse i na to da se pravila mijenjaju u korist studenata koji su ostvarili lošije rezultate.
- Kvaliteta dolazi do izražaja samo tijekom kasnijih godina studija kada su grupe manje.
- Nije razvijen postupak za priznavanje ispita koje studenti polože u inozemstvu.
- Na projektima Fakulteta u promatranom razdoblju sudjelovala su samo 33 strana istraživača.
- U sklopu prilagodbe Bolonjskom procesu, Ekonomski fakultet u Rijeci više je puta mijenjao svoj način rada.
- Ne nudi se previše izvannastavnih aktivnosti.
- Uprava nije upoznata s osnovama Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.
- Na Fakultetu nema raspisanih formalnih postupaka kojima bi se regulirao rad profesora na drugim visokim učilištima. Profesori mogu biti vlasnici privatnih konzultantskih tvrtki (dok god one ne predstavljaju konkureniju).
- Na Fakultetu se ne provode sustavne analize prethodnog uspjeha studenata koji su se upisali. Tvrde, ipak, da studenti uglavnom dolaze iz gimnazija.
- Knjižnica ima kratko radno vrijeme, nema sadržaja na CD-u, samo u tiskanom obliku.
- Samo su 243 člana organizacije ALUMNI EFRI, koja je aktivna u posljednjih 5 godina.

3.3.3. Preporuke

Stručno povjerenstvo priznaje mnoge zasluge i veliki potencijal Fakulteta. Upis je na studijske programe selektivan, postupci su testiranja rigorozni i razine odgovaraju međunarodnim normama. Mada je došlo do značajnog napretka u primjeni Bolonjskog procesa, postoji nekoliko pokazatelja, kao što su mobilnost, priznavanje i usporedivost obrazovnih razina, međuinstitucijska suradnja, zajednički programi, cjeloživotno učenje, koji još uvijek nisu zadovoljeni ili primjenjeni. Unatoč trenutačnoj krizi, tržiste je rada još uvijek otvoreno za njegove diplomante, s obzirom na to da poduzeća cijene one diplomante koji su dobili solidno akademsko i profesionalno obrazovanje u širem polju poslovnog upravljanja, poduzetništva i ekonomije. Neki od tih pokazatelja nisu primjenjeni, što je rezultat nepostojanja odgovarajućega zakonskog okvira za njihovu primjenu u Hrvatskoj, a neki će tek postati izazovi budućim aktivnostima Fakulteta. Naše su preporuke:

- Ažurirati i usredotočiti istraživačke napore poticanjem publiciranja u međunarodnim znanstvenim časopisima. Ograničiti nastavno opterećenje i poboljšati raspoloživost istraživačkih resursa.
- Razviti jasnu cjelokupnu međunarodnu strategiju.
- Intenzivirati i profesionalizirati marketinške napore.
- Potaknuti angažiranje nastavnika iz inozemstva.
- Uspostaviti ured za studentske karijere.
- Potaknuti nastavnike u stvaranju dodatne *on-line* literature koja bi pratila nastavni plan kolegija.
- Smanjiti broj grupa na seminarima i vježbama.
- Smanjiti omjer između studenata i nastavnika.
- Usredotočiti se na osobni razvoj studenata.
- Početi stvarnu suradnju s diplomiranim studentima.
- Razviti punu strategiju za suradnju s gospodarstvom.
- Razviti veze s poslodavcima na europskom tržištu.

3.4. DODACI

1. Pregled akreditacijskih standarda

Stručno povjerenstvo koje je posjetilo Fakultet htjelo bi odati priznanje te zahvaliti dekanu, prodekanima, nastavnom osoblju i studentima za njihovo vrijeme, pažnju i sudjelovanje u postupku reakreditacije.

Stručno povjerenstvo

Prof. Marina Dabić, Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet

Prof. Siniša Kusić, Goethe Universität Frankfurt

Prof. Rainer Niemann, Karl-Franzens-Universität Graz

Prof. Nikša Alfirević, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet

Petra Gadže, studentica, Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet

Zagreb, 26. travnja 2011.